

БАНКНЫ САЛБАРЫН ТОЙМ

2024 оны эхний хагас жилийн тайлан

ЗУНЫ САР ЗУРГАА БИШ ДЭЭ

Зуны сар зургаа биш дээ.

Банкны салбарын үзүүлэлт харьцангуй тогтвортой, хэт өсөлттэй, нийт актив өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 30 хувиар нэмэгдлээ. Эдийн засгийн салбаруудын сэргэлтэд банкны олгож буй зээл чухал нөлөөтэй байна. Тухайлбал, бизнесийн зээл тэр дундаа боловсруулах, барилга болон худалдаа, үйлчилгээний салбарт олгосон зээлийн хэмжээ огцом нэмэгджээ. Инфляцын өсөлт удааширч, төгрөгийн ханш чангарсны улмаас төгрөгийн хадгаламжийн өгөөж нэмэгджээ.

Эхний хагас жилд эдийн засгийн өсөлт 5.6 хувьтай гарсан. Оны эхнээс уул уурхайн салбар, түүнийг дагаад тээвэр, агуулахын салбарын өсөлт харьцангуй хурдан байсан нь эдийн засгийн өсөлтөд чухал нөлөөтэй байна. Барилга, боловсруулах салбар сэргэж эхэлсэн нь эдийн засгийн өсөлтөд эергээр нөлөөллөө. Цаг уурын нөхцөл байдлаас шалтгаалан ХАА-н салбар уналттай байна. Манай улсын валютын нөөц өнгөрсөн онтой харьцуулахад 26 хувиар өссөн хэдий ч импортын бараа, бүтээгдэхүүний өсөлт өндөр байна. Ийм түвшинд төгрөгийн бодит ханш чангарч байгаа нь Монгол Улсын өрсөлдөх чадварыг бууруулж байна.

Зуны цаг зургаа биш гэдгийг санаж шинээр томилогдсон Засгийн газар төсвийн зардлыг үр ашигтай зарцуулах, экспортын гол бүтээгдэхүүний үнийн бууралт, түүнийг дагасан эдийн засгийн сөрөг үр дагавруудыг тооцон ажиллах нь чухал байна.

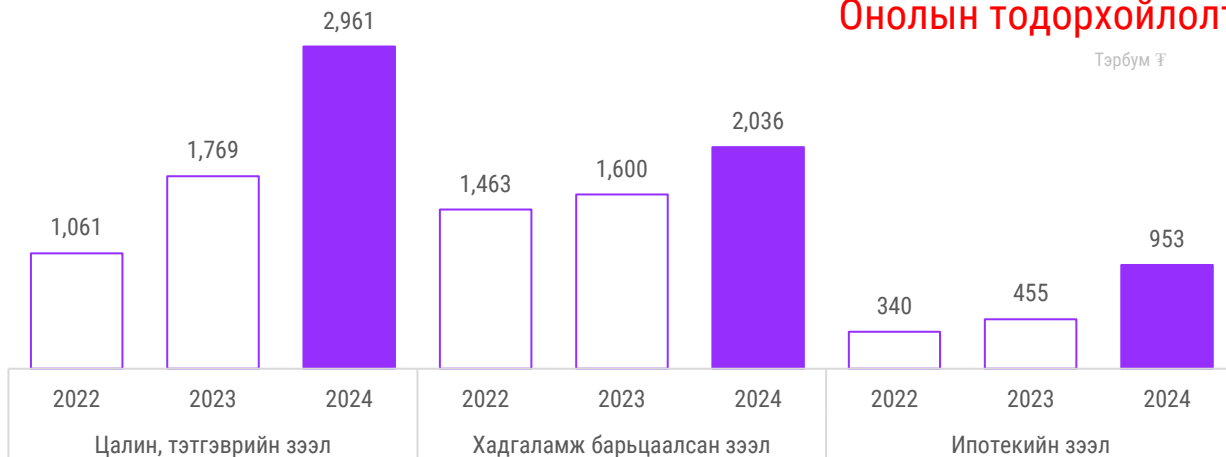

Иргэдийн хэрэглээний зээлийн өсөлт үргэлжилсээр байна.

Иргэдийн цалин, тэтгэвэр өсөлт нь өрхийн орлогыг нэмэгдүүлэхээс гадна хэрэглээний зээлийн эрэлтийг нэмэгдүүлжээ. Ипотекийн зээл олголт 50 орчим хувиар нэмэгджээ.

Онцлох өөрчлөлт,
энгийн тайлбар

Иргэдийн зээл олголт, жил бүрийн II улирал

Онолын тодорхойлолт

Тэрбум ₮

Банкны шинээр олгосон
зээл

Жич: Тухайн жилд банкны шинээр гаргасан зээлийн хэмжээгээр зээлийн үлдэгдэл нэмэгддэг.

Шинээр иргэдэд олгосон
зээлийн хэмжээ нэмэгдэв.

36%

2024 оны II
улирлын гүйцэтгэл

2024 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛД БАНКНЫ САЛБАРЫН ОНЦЛОХ ӨӨРЧЛӨЛТ, ЦААШДЫН ХАНДЛАГА

Банкуудын олгож буй зээлийн өсөлт үргэлжилсээр байна.

Банкуудын зээлийн чанар сайжирчээ.

Төгрөгийн хадгаламжийн бодит өгөөж нэмэгдсэн нь төгрөгийн хадгаламж нэмэгдэхэд чухал нөлөө үзүүлээ.

Системийн нөлөө бүхий 5 банкны санхүүгийн үзүүлэлт харьцангуй сайн байна.

Мөнгөний нийлүүлэлт 30 орчим хувиар нэмэгджээ.

Банкуудын хувьцааны өгөөж хадгаламжийн өгөөжөөс өндөр байна.

БАНКУУДЫН ГОЛЛОХ ҮЗҮҮЛЭЛТ

2024 оны эхний хагас жилийн гүйцэтгэл

Эдийн засгийн өсөлтийг дэмжихэд чиглэсэн банкны салбарын зээлийн өсөлт хэт халалттай байна.

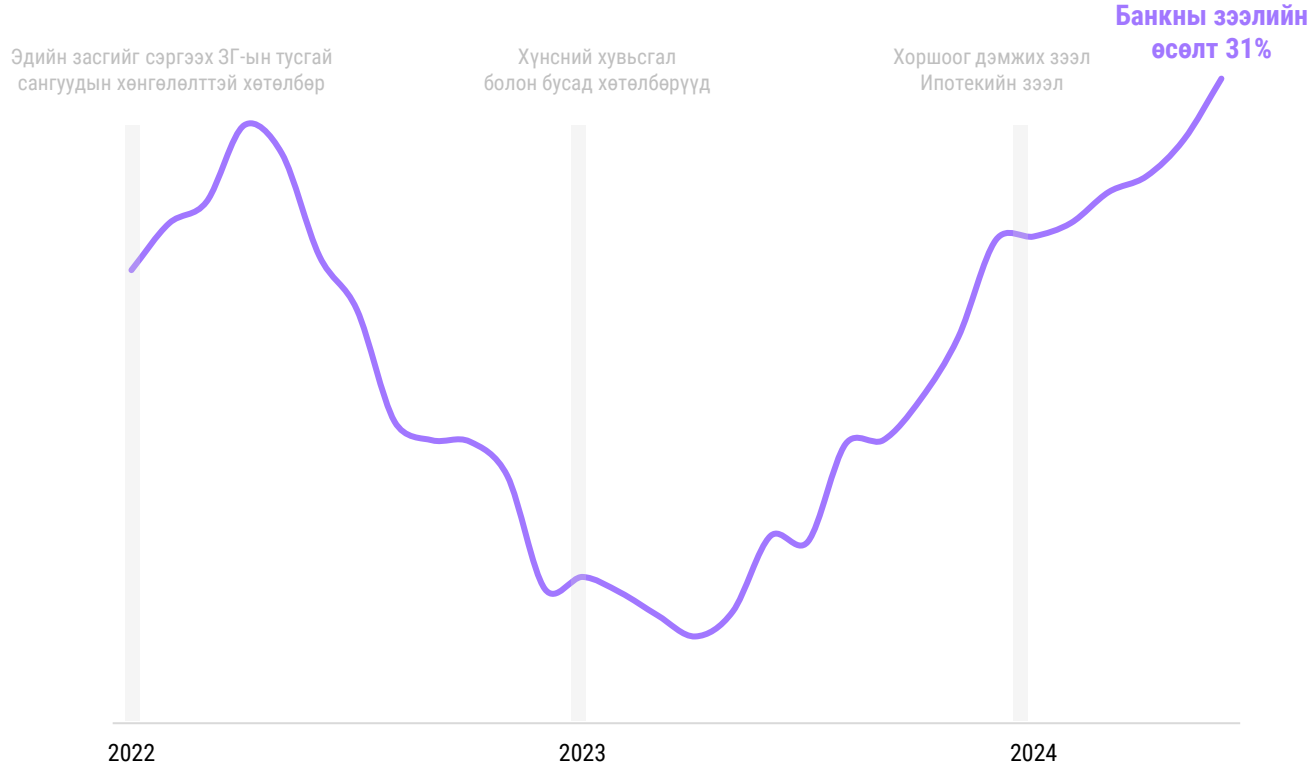
Эдийн засгийн нөхцөл байдал сайжирч эдийн засгийн салбаруудад олгох зээлийн хэмжээ нэмэгдэв. Иргэдийн хэрэглээний зээл жил дараалан 20 орчим хувийн өсөлттэй байна.

Банкны зээлийн багц

Жич: Зээлийн үлдэгдэл нь шинээр олгосон зээлээр нэмэгдэж, эргэн төлөлтөөр буурч байдаг.

+31%

Зээлийн үлдэгдэл өсөв.

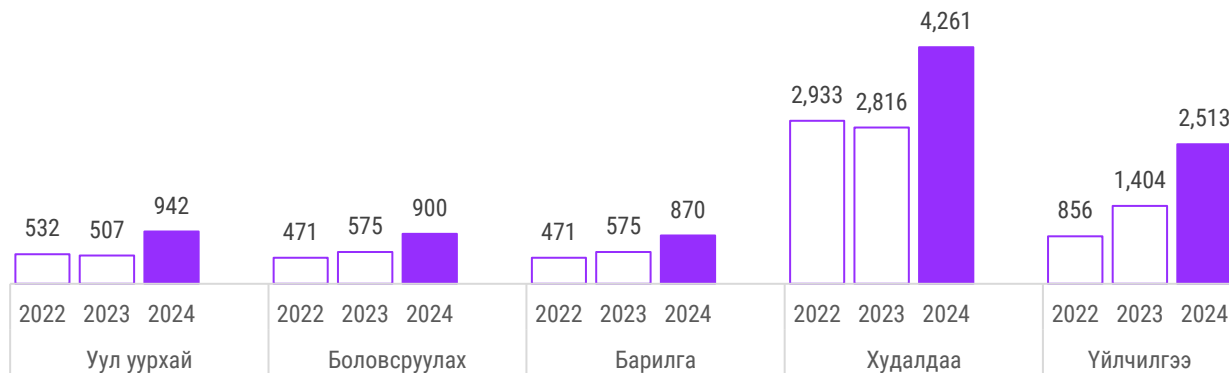

Эдийн засгийн салбаруудыг дэмжсэн бизнесийн зээл олголт эрчимжиж байна.

Боловсруулах, барилга болон худалдааны салбарт олгосон зээлийн хэмжээ 50%-аар нэмэгджээ. Уул уурхай болон үйлчилгээний салбарт олгосон зээлийн өсөлт үргэлжилсээр байна.

Тэрбум ₮

Бизнесийн зээл олголт, жил бүрийн II улирал

Банкны шинээр олгосон зээл

Жич: Тухайн жилд банкны шинээр гаргасан зээлийн хэмжээгээр зээлийн үлдэгдэл нэмэгддэг.

Шинээр бизнесүүдэд олгосон зээл

61%

НЭМЭГДЖЭЭ.

Банкны зээлийн чанар

Жич: 90 хоногоос дээш хугацаагаар зээлээ төлөөгүй нөхцөлд чанаргүй зээлд шилждэг.

Салбарын хэмжээнд
чанаргүй зээлийн хэмжээ

5.9%

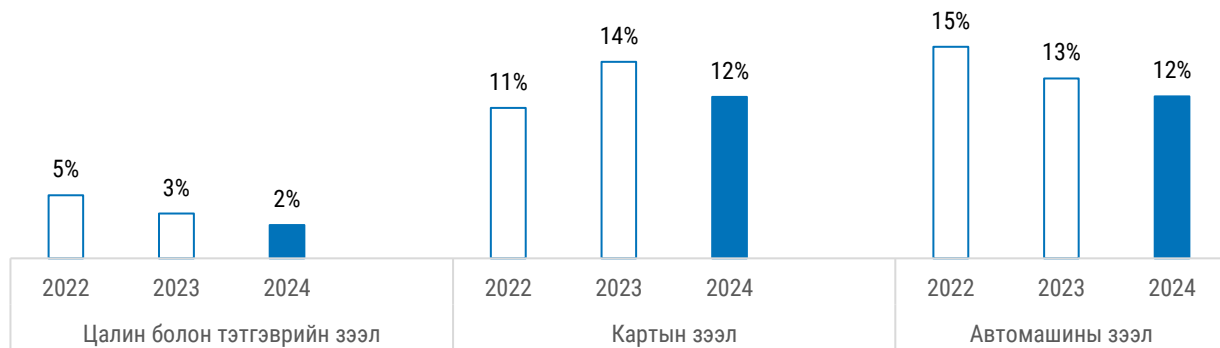
Эх сурвалж: Монголбанк
Үндэсний статистикийн хороо

Банкны салбарын чанаргүй зээлийн хэмжээ буурч сүүлийн 10 жилийн доод хэмжээнд ирлээ.

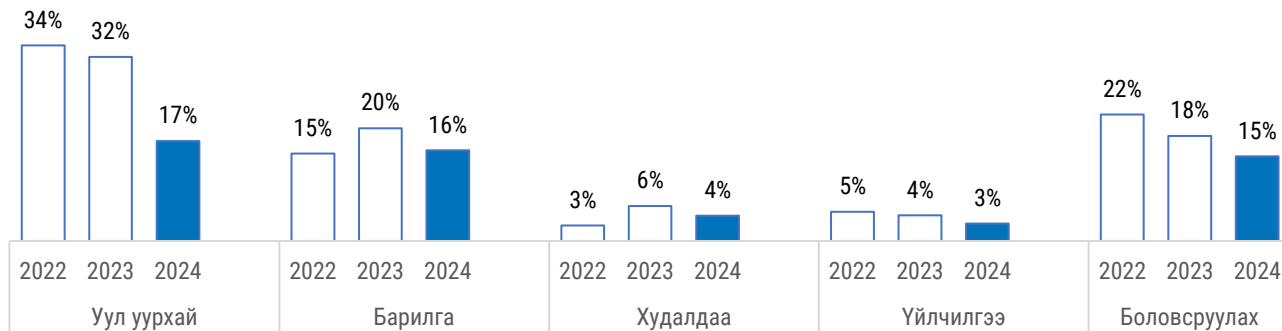
Эдийн засгийн салбаруудын сэргэлт, дэр дундаа уул уурхай, боловсруулах болон барилгын салбарын сэргэлт нь зээлийн чанарт эергээр нөлөөлжээ.

Зээл олголт нэмэгдсэн нь чанаргүй зээлийн хэмжээг буурахад нөлөө үзүүлж байна.

Иргэдийн чанаргүй зээлийн харьцаа, жил бүрийн II улирал

Бизнесийн чанаргүй зээлийн харьцаа, жил бүрийн II улирал

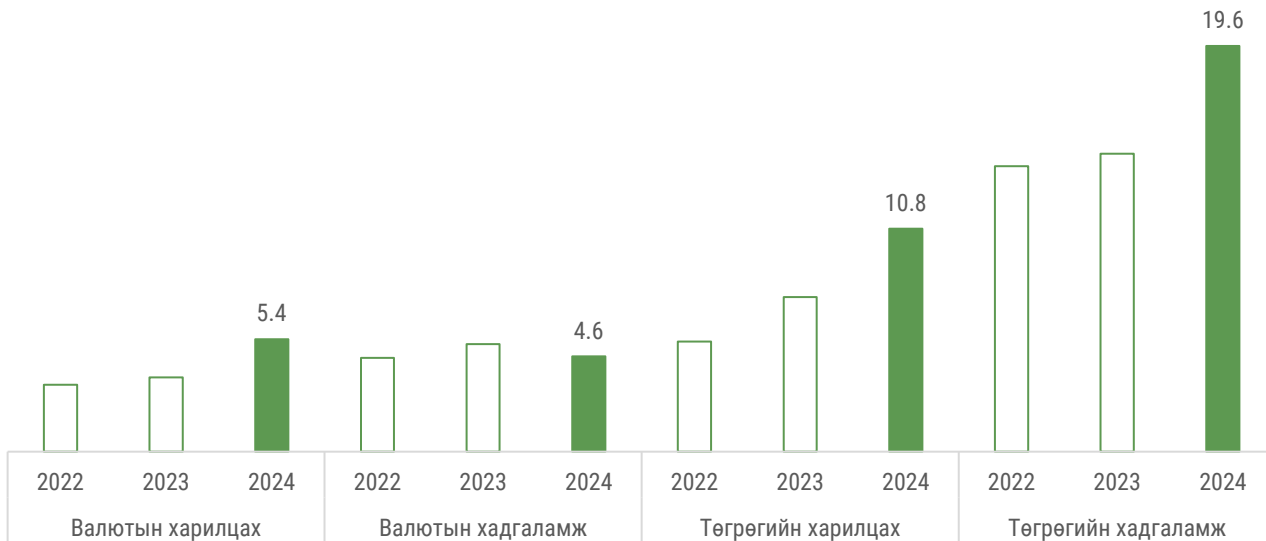

Төгрөгийн ханш харьцангуй тогтвортой байгаа нь төгрөгийн бодит өгөөжийг нэмэгдүүлж төгрөгийн хадгаламж өсөхөд нөлөөллөө.

Инфляц аажмаар буурч төгрөгийн бодит өгөөж нэмэгдсэн нь төгрөгийн харилцах, хадгаламжид эергээр нөлөөллөө. Иргэдийн цалин, тэтгэврийн өсөлт нь хадгаламжийн хэмжээ нэмэгдэхэд нөлөөллөө.

Банкны эх үүсвэр, жил бүрийн II улирал

Их наяд ₮

Банкны эх үүсвэр

Жич: Энэ нь банкны татан төвлөрүүлсэн харилцах, хадгаламжийг хэлдэг.

Төгрөгийн харилцах

36%

НЭМЭГДЖЭЭ.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРТ ХҮРГҮҮЛЭХ САНАЛ

Намуудын мөрийн хөтөлбөр 2024-2028:

	1. Зээлийн хүүг бууруулах	2. Санхүүгийн салбарын хууль эрхзүйн орчныг сайжруулах	3. Салбарын бүтээгдэхүүн үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэх	4. Тогтвортой ногоон санхүүжилтийг бодлогоор дэмжих
МАН	✓	✓		✓
АН	✓	✓	✓	✓
ХҮН	✓	✓	✓	✓
ЗГҮАХ		✓	✓	✓

ТӨСӨЛ, ХӨТӨЛБӨР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛД 2024-2028:

- 1. Хамтарсан зээлийн хөтөлбөрт тогтвортой санхүүжилтийн шалгуур тавих;**
- 2. Хөтөлбөрийн чанаргүй зээлийг төлүүлэхэд гарах нэмэлт зардлыг хянаж, эрсдэл хуваалцах тогтолцоог бүрдүүлэх;**
- 3. Төсөл, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэхдээ татаасыг ил тод болгож, зарлах.**

ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙН ШИНЭЧЛЭЛИЙН ХҮРЭЭНД

4. Зээлтэй холбоотой шүүхийн маргааныг шийдвэрлэх хугацааг богиносгож, зардлыг бууруулах;

5. Шүүхийн бус журмаар муу зээлийг шийдвэрлэх тогтолцоог бүрдүүлэх

Банкны жигнэсэн дундаж хүү

Жич: Банкуудын шинээр татсан эх үүсвэрийн хүү, олгосон зээлийн хүү нь цаг хугацаа, мөнгөн дүнгийн хувьд жинлэгдсэн дундаж хүүг хэлнэ.

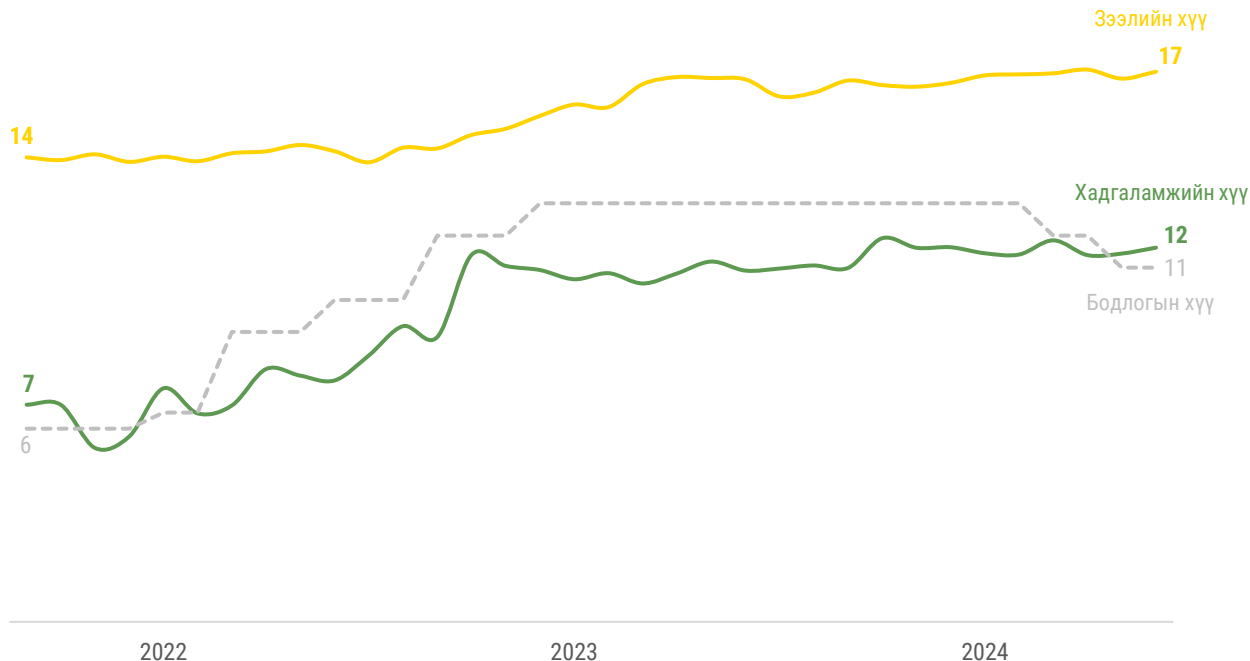
Зээлийн хүү

17%

Эх сурвалж: Монголбанк

Бодлогын хүүгийн нөлөө зах зээлд мэдрэгдэж эхлээгүй байна.

Нийлүүлэлтийн гаралтай инфляцын түвшин буурч байгаа нь бодлогын хүү буурах хүлээлтийг буй болгож байна. Эдийн засаг тогтворжиж буй нь зээлийн хүү аажмаар буурах хүлээлтийг үүсгэлээ.

БАНКУУДЫН ГОЛЛОХ ҮЗҮҮЛЭЛТ

2024 оны эхний хагас жилийн гүйцэтгэл

Банкны актив буюу хөрөнгө

Жич: Банкны нийт өр төлбөр дээр нэмэх нь эздийн өмчийг бүхэлд нь банкны хөрөнгө буюу актив гэнэ.

Системийн нөлөө бүхий
банкуудын актив

30%

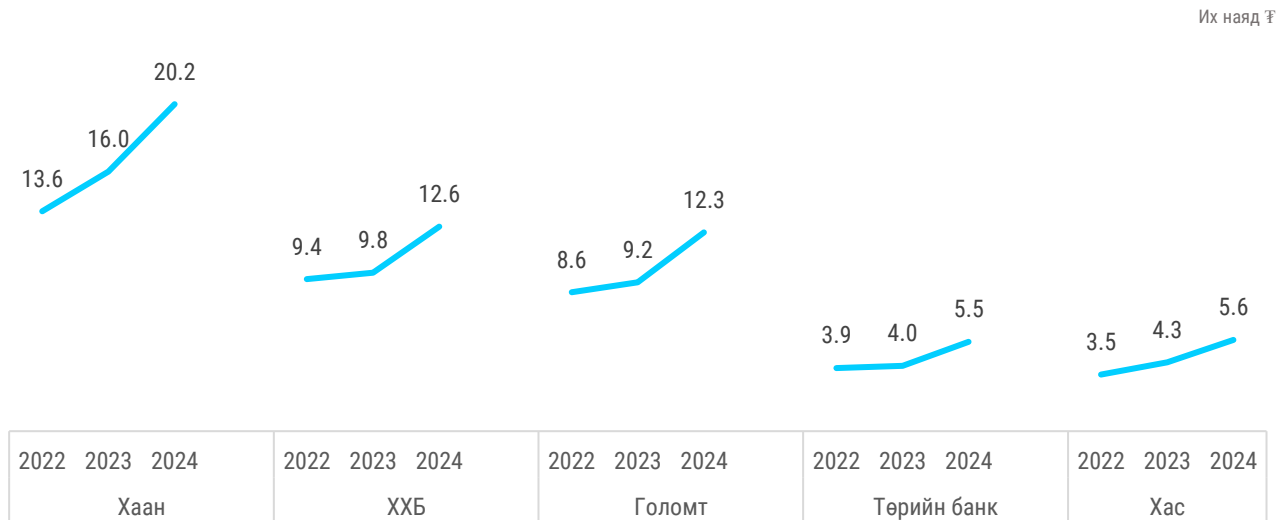
ӨСӨВ.

Эх сурвалж: Банкуудын
аудитлагдаагүй тайлан

Банкны системийн нийт актив өмнөх оны мөн үеэс 13 их наяд төгрөгөөр нэмэгджээ.

Төрийн банкны актив 37 хувиар, Голомт банкны актив 34 хувиар, ХасБанкны актив 32 хувиар тус тус өсжээ. ХХБ-ны актив 29 хувиар, ХААН Банкны актив 26 хувиар тус тус нэмэгджээ.

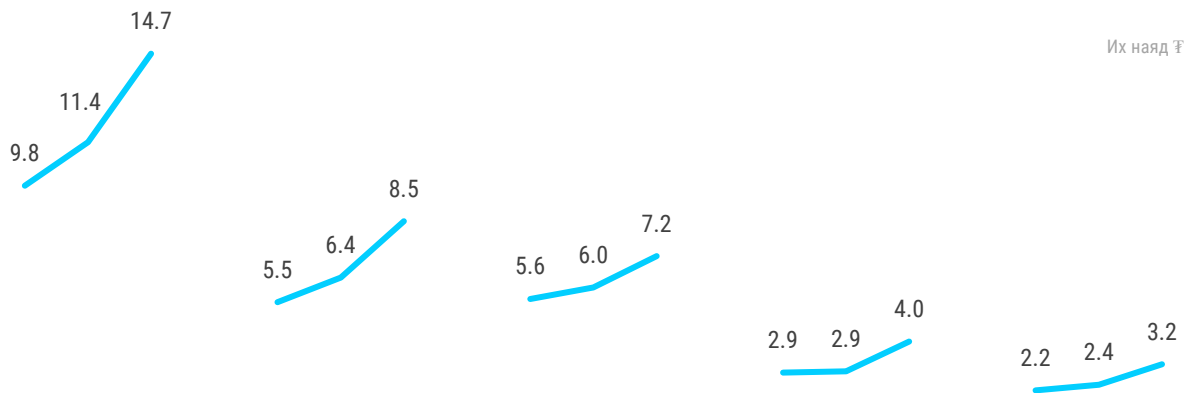
Банкуудын актив, жил бүрийн II улирлаар харуулав.

Банкны салбарын нийт эх үүсвэр өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 8.4 их наяд төгрөгөөр нэмэгджээ.

Төрийн банкны эх үүсвэр 38 хувиар, ХХБ-ны эх үүсвэр 33 хувиар тус тус нэмэгджээ.

Банкуудын эх үүсвэр, жил бүрийн II улирал

2022	2023	2024
Хаан		
ХХБ		
Голомт		
Төрийн банк		
Хас		

Банкны эх үүсвэр

Жич: Иргэд, байгууллага болон хөрөнгө оруулагчдаас татсан өр төлбөрийн хэмжээ.

Банкуудын эх үүсвэр

29%

НЭМЭГДЭВ.

Өөрийн хөрөнгийн өгөөж

Жич: Тухайн байгууллага нь өөрийн хөрөнгөө хэр үр ашигтай зарцуулж буй тухай мэдээлэл өгдөг. Өөрөөр хэлбэл компани хөрөнгийг хэрхэн ашиг болгож буйг илэрхийлдэг үзүүлэлт юм.

Банкуудын өөрийн хөрөнгийн өгөөж

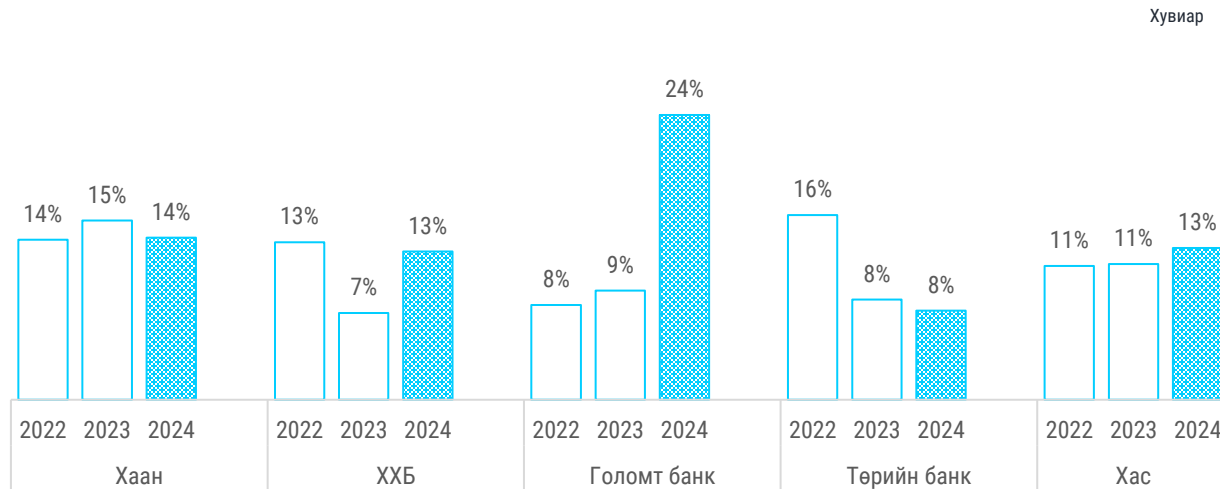
14%

Эх сурвалж: Банкуудын аудитлагдаагүй тайлан

Банкуудын өөрийн хөрөнгийн өгөөж хадгаламжийн өгөөжөөс өндөр байна.

Системийн нөлөө бүхий банкуудын өөрийн хөрөнгийн дүн 5.9 их наяд төгрөгт хүрч өмнөх оны мөн үеэс 19 хувиар өсжээ.

Банкуудын өөрийн хөрөнгийн өгөөж, жил бүрийн II улирал

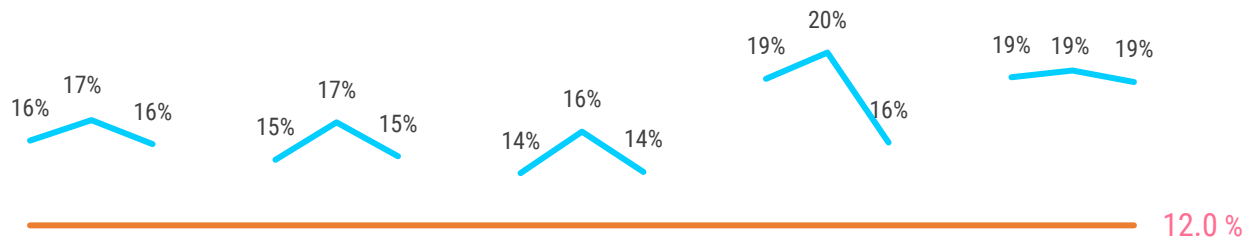

Банкуудын өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ буурч буй хэдий ч хангалттай хэмжээний зээл гаргах хөрөнгөтэй байна.

Эдийн засгийг дэмжих, гол салбаруудын сэргэлтийг хурдасгахад чиглэсэн зээлийн өсөлт нь банкуудын өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээг буурахад нөлөөлжээ.

Иргэдийн хэрэглээний зээлийн өсөлт үргэлжилсээр байна.

Банкуудын өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ, жил бүрийн II улирал

Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ

Жич: Санхүүгийн болон үйл ажиллагааны эрсдэлээс гарах алдагдлыг хаахад хүрэлцэхүйц хэмжээний өөрийн хөрөнгөтэй эсэхийг тодорхойлсон үнэлгээг хэлдэг.

Банкуудын өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээний дундаж

16%

2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Хаан			ХХБ			Голомт			Төрийн банк			Хас		

Хөрвөх чадварын харьцаа

Жич: Богино хугацаат төлбөрүүдийг цаг тухайд нь төлөх чадварыг хэмждэг харьцаа.

Системийн нөлөө бүхий банкуудын хөрвөх чадварын харьцаа үзүүлэлтийн дундаж

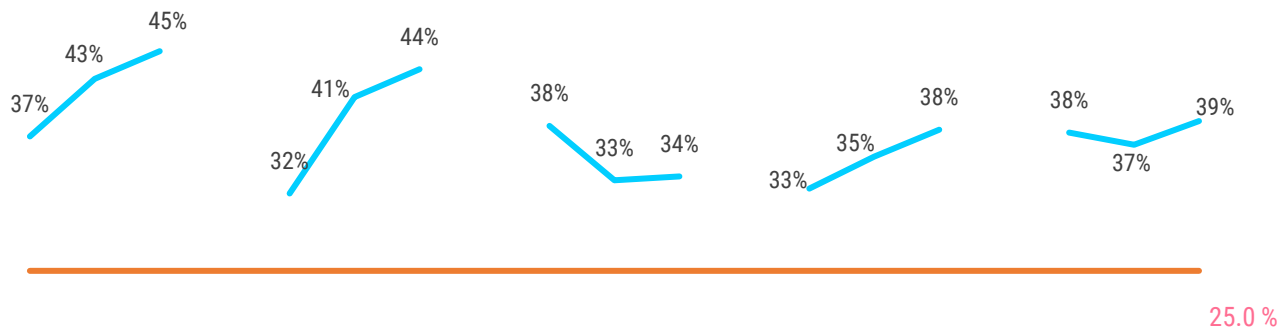
40%

Эх сурвалж: Банкуудын аудитлагдаагүй тайлан

Системийн нөлөө бүхий 5 банкны хөрвөх чадварын харьцаа үзүүлэлт хэт өндөр хэвээр байна.

Банкуудын хөрвөх чадварын харьцаа үзүүлэлт нэмэгджээ.

Банкуудын хөрвөх чадварын харьцаа, жил бүрийн II улирал

2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Хаан			ХХБ			Голомт			Төрийн банк			Хас		

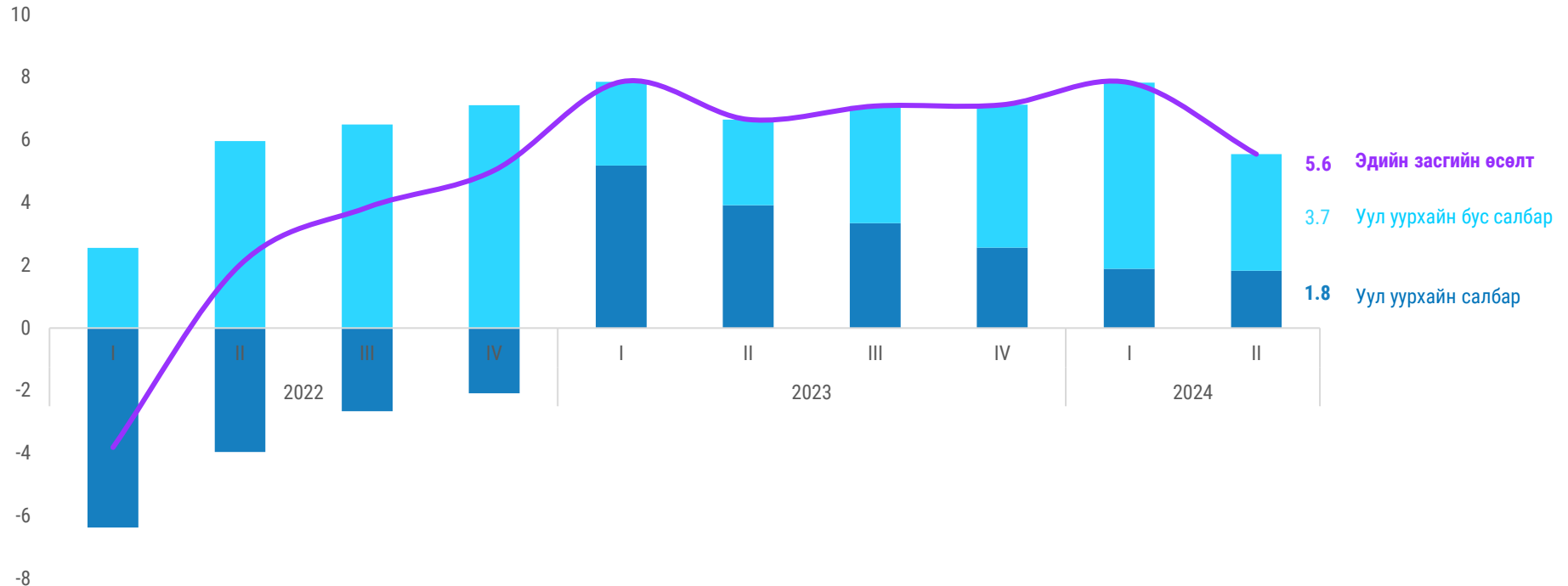
МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН ОРЧИН

2024 оны эхний хагас жил: Эдийн засгийн өсөлт 5.6 хувьтай гарлаа. Уул уурхайн салбар, түүнийг дагаад тээвэр, агуулахын салбарын өсөлт харьцангуй хурдан байсан нь эдийн засгийн өсөлтөд эерэг нөлөө үзүүлжээ. Боловсруулах болон эрчим хүчний салбар сэргэж байна. Цаг уурын нөхцөл байдлаас шалтгаалан ХАА-н салбар уналттай байна. Эрэлтийн талаас нь харвал хэрэглээ болон хөрөнгө оруулалтын хэмжээ нэмэгдсэн нь эдийн засгийн сэргэлтийг нэмэгдүүлсэн бол импортын хэмжээ нэмэгдэж буй нь өсөлтөд сөрөг нөлөө үзүүлжээ. Нийлүүлэлтийн гаралтай инфляцын түвшин буурч байна.

Төлөв байдал: Хэрэв цаашид Оюу толгойн гүний уурхайн олборлолт, түүхий эдийн бүтээгдэхүүний экспортын урсгал хэвийн явагдвал эдийн засгийн өсөлт үргэлжлэх хүлээлтийг буй болгож байна. БНХАУ-ын эдийн засаг тэр дундаа үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээлийн уналт болон санхүүгийн зах зээлд гарч буй сөрөг өөрчлөлт нь манай улсын уул уурхайн салбарын гол нэр төрлийн үнэд нөлөөлөх замаар эдийн засгийн нөхцөл байдалд сөргөөр нөлөөлөх төлөвтэй. Нийлүүлэлтээс үүдэлтэй инфляцын өсөлтийн хурд саарч байна.

2024 оны эхний хагас жилд эдийн засаг 5.6 хувиар өсөв.

Уул уурхайн салбарын өсөлт түүнийг дагасан тээвэр, агуулах болон үйлчилгээний салбар эрчимжиж эхэлсэн нь эдийн засгийн өсөлтийн дийлэнх хувийг бүрдүүлэв. Боловсруулах болон барилгын салбар сэргэж эхэлсэн нь эдийн засгийн өсөлтөд чухал нөлөө үзүүллээ. Цаг уурын нөхцөл байдлаас шалтгаалан ХАА-н салбар уналттай байгаа нь эдийн засгийн өсөлтөд сөргөөр нөлөөлөө.

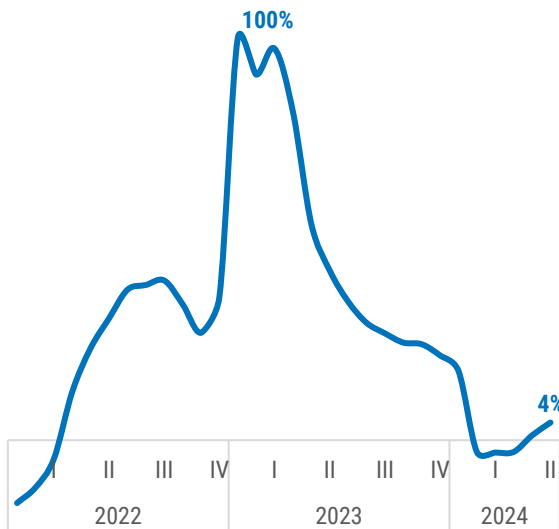

Гадаад худалдааны тэнцэл 23.5 хувиар буурчээ.

Нүүрс болон төмрийн хүдрийн тоо хэмжээ өсөлттэй буй ч дэлхийн зах зээл дээрх үнэ буурсан нь экспортын хэмжээ буурахад нөлөө үзүүлээ. Импортын бараа бүтээгдэхүүн тэр дундаа суудлын автомашин болон хөрөнгө оруулалтын зориулалттай импортын бараа, бүтээгдэхүүний эрэлт өссөн нь импорт нэмэгдэхэд чухал нөлөө үзүүлээ.

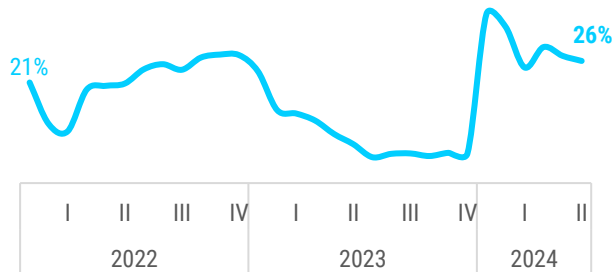
Уул уурхайн гол бүтээгдэхүүний дэлхийн зах зээл дэх үнэ буурсан нь **экспортын өсөлтийг саарахад** нөлөөллөө.

Хувиар

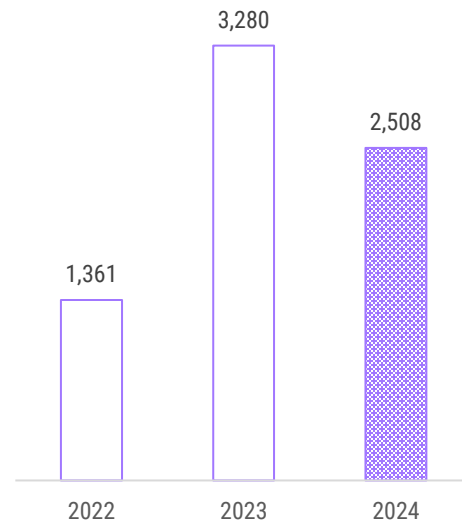
Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай бараа бүтээгдэхүүний **импорт нэмэгджээ.**

Хувиар

Импортын өсөлт нь **худалдааны тэнцлийн ашиг буурахад** нөлөөллөө.

Тэрбум,доллар

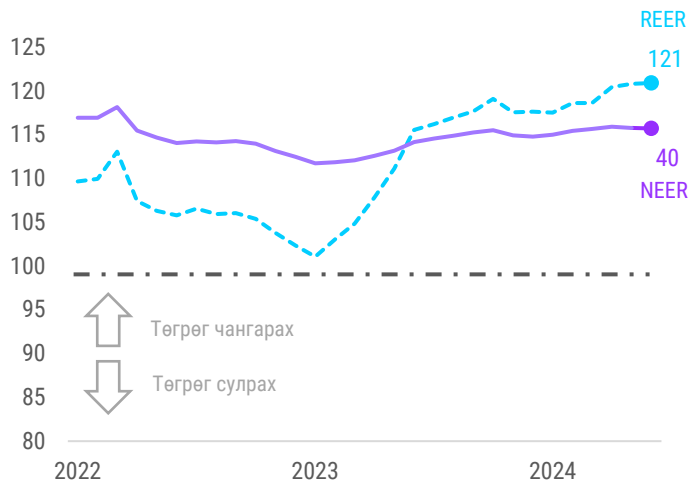
Урсгал дансны алдагдал нэмэгдсэн нь төлбөрийн тэнцэл сөрөг гарахад нөлөөллөө.

Төлбөрийн тэнцэл 57.3 сая ам.долларын алдагдалтай гарлаа.

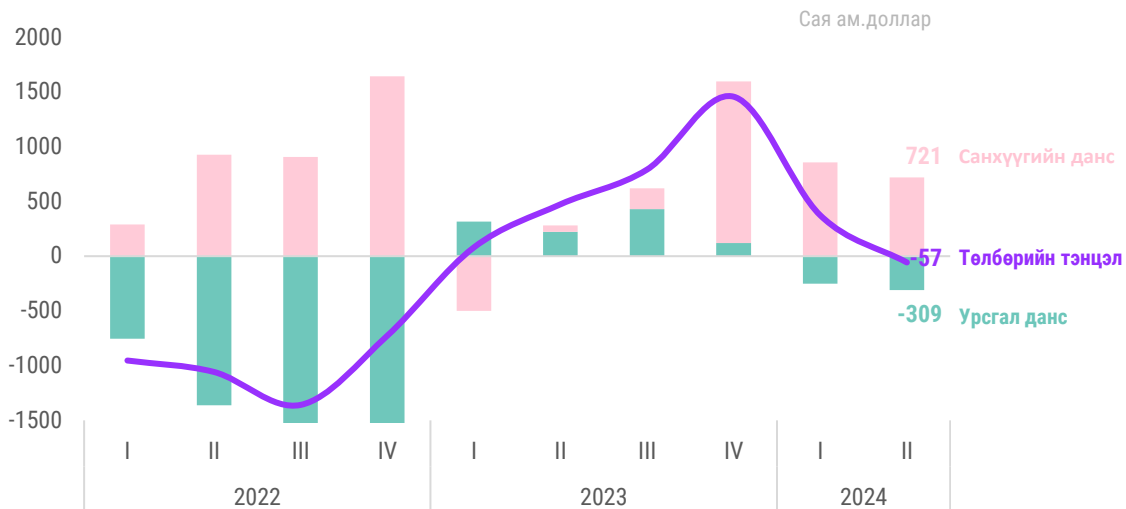
Иргэд болон засгийн газрын хэрэглээ нэмэгдсэн нь импортын бараа, бүтээгдэхүүний эрэлтийг нэмэгдүүлж урсгал данс алдагдалтай гарахад нөлөөллөө.

Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт нэмэгдсэн нь санхүүгийн данс ашигтай гарахад нөлөөллөө.

Төгрөгийн нэрлэсэн болон бодит үйлчилж буй ханш

Төлбөрийн тэнцэл

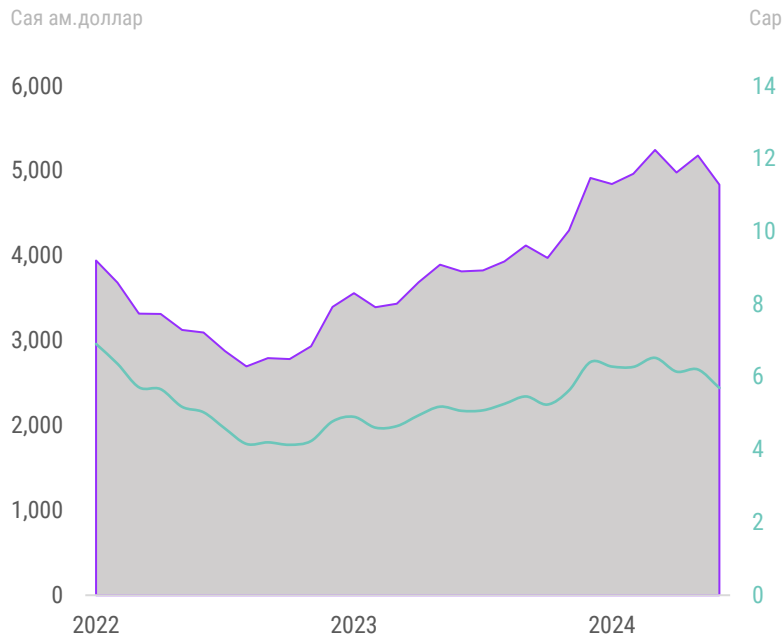
Валютын нөөц нэмэгдсэн хэдий ч импортын өсөлт өндөр байна.

Валютын нөөц өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 26% өссөн байна.

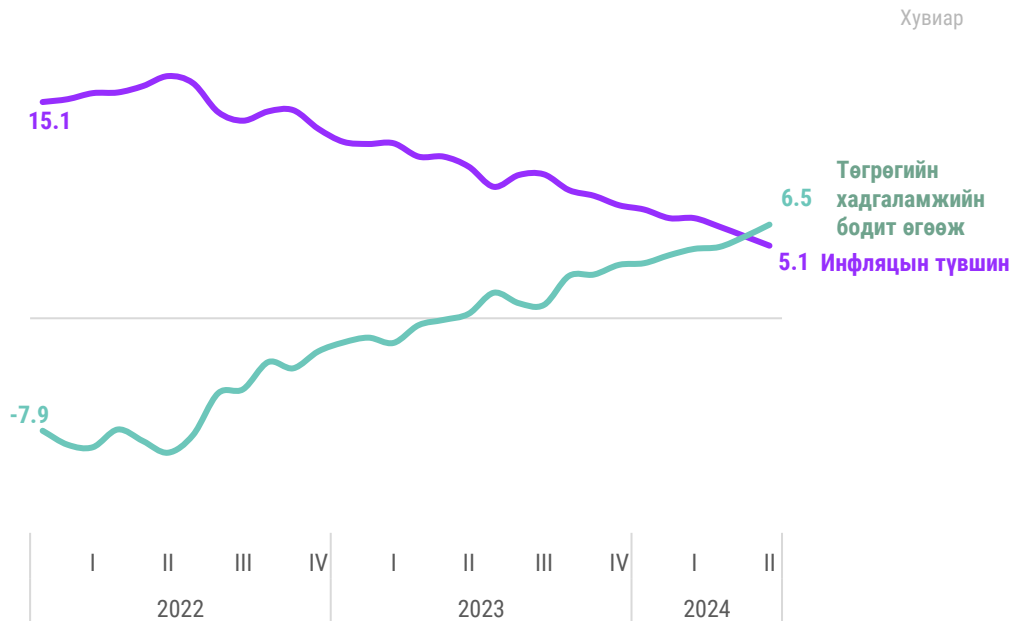
Бараа бүтээгдэхүүний дэлхийн зах зээлийн үнэ аажмаар тогтворжиж байгаа нь нийлүүлэлтийн гаралтай үнийн түвшний өсөлтийн хурдыг саарахад нөлөөлж байна.

Инфляц аажмаар буурч төгрөгийн хадгаламжийн өгөөж нэмэгдлээ.

Импортын 5 сарын хэрэглээг хангах валютын нөөцтэй байна

Инфляцын түвшин аажмаар буурч төгрөгийн хадгаламжийн өгөөж нэмэгдэж эхэллээ.

Төсвийн тэнцэл 1.3 их наяд төгрөгийн ашигтай гарчээ.

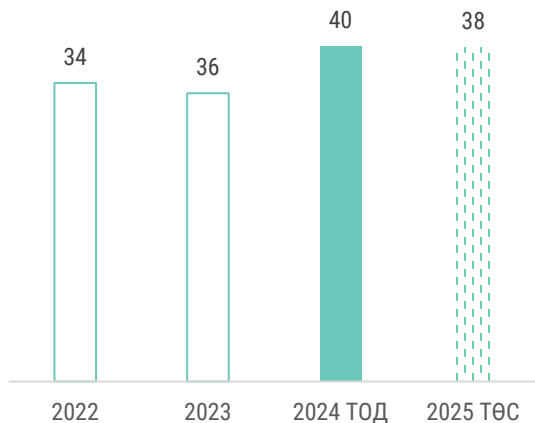
Оюу толгойн гүний уурхайн олборлолт болон уул уурхайн гаралтай бүтээгдэхүүний экспортын өсөлтөөс үүдэлтэй татварын орлого нэмэгдсэн нь төсвийн орлогыг нэмэгдүүлжээ.

Урсгал зардлын өсөлт нь төсвийн зарлагын дийлэнх хувийг эзэлжээ.

Үндсэн тэнцэл ашигтай гарч төсвийн алдагдлын дарамт буурах төлөвтэй байна.

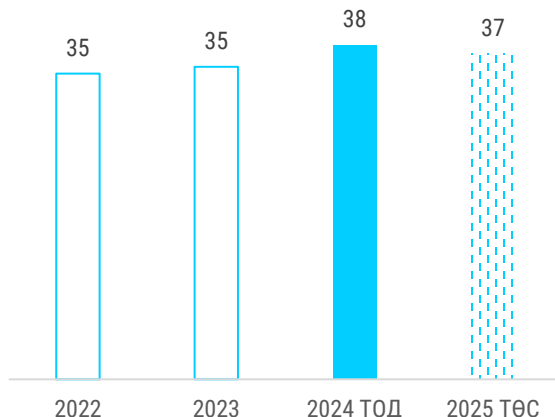
Төсвийн орлого өмнөх оны мөн үеэс 35% - иар өсжээ.

ДНБ-д эзлэх хувиар

Нийт төсвийн зарлага 43% - иар нэмэгджээ.

ДНБ-д эзлэх хувиар

Төсвийн тэнцэл ашигтай байна

ДНБ-д эзлэх хувиар

